

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในสังคมไทยสมัยโบราณมีรากฐานอยู่ที่วัด วัง และบ้าน วัดทำหน้าที่เป็นทั้งสถานศึกษาและแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยมีพระสงฆ์ทรงความรู้ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ซึ่งใช้ตำราคือ "พระไตรปิฎก"¹ การศึกษาที่ประชาชนได้รับจากวัดจึงมีใช้เรื่องภาษาหรือหนังสือเท่านั้น หากแต่เป็นการมุ่งกลมเกลียวจิตใจให้เป็นผู้มี "สติสัมปชัญญะ มีเมตตาธรรม และมีความรอบคอบ"² การศึกษาในลักษณะนี้ได้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งสมัยต่อมาแม้จะได้มีการปฏิรูปการศึกษาไปสู่ระบบโรงเรียนตามแบบตะวันตกในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ตาม การจัดการศึกษาก็ยังคงอาศัยพระสงฆ์และวัดเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการจัดตั้งโรงเรียนนั้นได้โปรดเกล้าให้มีการจัดตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรขึ้นเป็นแห่งแรกภายในวัด คือ "โรงเรียนวัดมหาธาตุ"³ เมื่อ พ.ศ. 2427 โดยทรงเล็งเห็นว่าแต่เดิมนั้นตามประเพณีโบราณราษฎรนิยมส่งบุตรหลานไปเล่าเรียนกับพระที่วัด เกิดได้ความรู้ พระภิกษุสงฆ์ที่รับเอาเด็กไว้เป็นศิษย์ก็ได้ประโยชน์ใช้สอยลูกศิษย์ ขณะเดียวกันก็ได้อุปการะของผู้ปกครองของเด็กด้วย ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการจัดตั้ง

¹ จิตรกร ทั้งเกษมสุข, ความเป็นมาของการศึกษาไทย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2525), หน้า 16.

² อธิชัย มูลศิลป์, "สองศตวรรษของการศึกษาไทย," วารสารการศึกษาแห่งชาติ 16 (เมษายน - พฤษภาคม 2525): 33.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507 (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507), หน้า 48.

โรงเรียนอย่างเป็นทางการขึ้น ก็มีใครจะตั้งประเพณีอันดีงามนี้ ด้วยมีข้อวินิจฉัยว่า "โรงเรียนที่จะตั้งขึ้นสำหรับบุตรหลานราษฎรเล่าเรียนนั้น "ถ้าจะไปตั้งที่อื่นนอกจากวัดก็ เห็นว่าจะไปขัดกับประเพณีเดิมที่นิยมฝากเด็กไปเล่าเรียนตามวัด และเมื่อคนนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนหลวงมากขึ้นย่อมจะทำให้เสียประโยชน์ของพระสงฆ์"¹ และอีกประการหนึ่งการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในวัดนั้นก็ด้วยเหตุผลด้านการเงิน ถึงความในประกาศการตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรว่า

...อีกประการ 1 การที่จะตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นนั้นจะทูลงจ่ายเงินเดือน และค่าใช้สอยของหลวงเป็นเงินมากอยู่ ฤททองจ่ายถึงกว่าสี่หมื่น และก่อสร้างโรงเรียนด้วยก็จะเปลืองนัก โทษจะตั้งโรงเรียนในกุฎหรือศาลา ฤททากว่าทั้งโรงเรียนที่ในวัดจะได้อาศัยทั้งที่กินและศาลาซึ่งมีอยู่แล้ว ทั้งภูมิที่ก็เหมาะสมด้วยวัดมีอยู่ในที่ประชุมชนทั่วทุกหนทุกแห่ง เป็นการสะดวกก็ด้วยประการทั้งปวงดังนี้ จึงใ้คิดจัดตั้งโรงเรียนสำหรับราษฎรขึ้นตามวัด ใ้ตั้งขึ้นที่วัดมหาราชอารามก่อนแห่งอื่น²

การเริ่มจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในวัดนั้นนอกจากจะเป็นการประหยัดเงินในการก่อสร้างอาคารสถานที่แล้ว ประการสำคัญนั้นว่าเป็นผลดีต่อเด็ก เพราะจะเป็นการสนับสนุนใ้เด็กใ้ไกล่ฉีกพระศาสนาและพระสงฆ์ตั้งแต่เยาว์วัย ดังนั้นนอกจากการจัดการศึกษา โดยใ้โรงเรียนตั้งอยู่ในวัดแล้ว ในส่วนของการเล่าเรียนศึกษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นความสำคัญของการปลูกฝังหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ด้วยพระราชปรารภว่า "...การสอนศาสนาในโรงเรียน ทั้งในกรุงและหัวเมือง จะต้องใ้มีขึ้น ใ้มีความวิตกไปว่า เด็กชั้นหลังจะห่างเหินศาสนา จนเป็นคนไม่มีธรรมในใจมากขึ้น ..."³ ซึ่งครั้งนั้นสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงรับภาระงาน

¹กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507, หน้า 48.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 48.

³พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉบับลงวันที่ 24 กรกฎาคม ร.ศ. 117, ที่พิมพ์ในประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จำเพาะเล่มที่ว่าด้วยลายพระหัตถ์เกี่ยวกับการศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2514), หน้า 2.

ค่านการศึกษาทั้งหัว เมืองที่พระราชอาณาจักร โค้ทรวงสนองพระราชประสงค์ตามพระราชดำริ
 ด้งความปรากฏในลายพระหัตถ์ถวายเป็นบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า "...
 เห็นควรที่จะเพิ่มความรู้อันพระพุทธรศาสนา เข้าทุกชั้นเพื่อให้นักเรียนจะท่องใส่ใจ เป็นอุบาย
 ให้ฝึกใฝ่ในทางธรรม อันจะชักนำคนให้เป็นคนมีความประพฤติดีสมพระบรมราชประสงค์
 ..."¹

ด้วยเหตุนี้หลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับวิชาจริยธรรมและศาสนา จึงเริ่มมีครั้งแรก
 ตามโครงการศึกษา พ.ศ. 2445 ซึ่งได้กำหนดให้วิชานี้เป็นวิชาสำหรับสอบไล่ในประโยค
 1 (ประถมศึกษา) โดยให้แปลศัพท์และอธิบายข้อปัญหาสุภาษิต อธิบายปัญหาธรรมะ และ
 กุศโลบาย และในประโยค 2 (มัธยมศึกษา) ให้อธิบายหัวข้อธรรมะและสนทนาโต้ตอบ
 เกี่ยวกับกิริยาวาจา² ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมาคนไทยไม่เคยละเลยที่จะ
 ปลูกฝังคุณธรรมทางศาสนาให้แก่เด็ก ๆ เลย

ต่อมาเมื่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป ศูนย์กลางของสังคมมิได้อยู่
 ที่วัดอีกต่อไป บทบาททางการศึกษาของพระสงฆ์ลดน้อยลง จึงทำให้คนทั่วไปห่างเหินจาก
 วัด และแม้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในกรุงเทพฯหรือต่างจังหวัด
 จะยังคงตั้งอยู่ในวัดก็ตาม "แต่ทั้งวัดและโรงเรียนไม่มีส่วนหรือกิจกรรมอันใดเกี่ยวข้องกับ
 สัมพันธกันเลย บางโรงเรียนอาจจะมีแต่กันน้อยเต็มที"³ การศึกษาที่เคยเน้นด้านคุณธรรม
 จริยธรรม กลับเป็นการให้ความสำคัญกับวิชาการอื่น ๆ มากกว่าวิชาศาสนาหรือศีลธรรม

¹พระราชหัตถ์ถวายเป็นบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉบับลงวันที่
 24 กรกฎาคม ร.ศ. 117, ที่พิมพ์ใน ประมวลพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมเด็จเจ้ากรมพระยา
 วชิรญาณวโรรส จำเพาะเล่มที่ว่าด้วยลายพระหัตถ์เกี่ยวกับการศึกษา, หน้า 6.

²คำเสด็จ วุฒิจันทร์, หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน (กรุงเทพ-
 มหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2524), หน้า 17-18.

³พระมหาชยุต สุทธิญาโณ, "พระพุทธรศาสนากับเด็ก," พุทธจักร 33 (มกราคม
 2522): 38.

ก็จะเห็นได้จากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก (พ.ศ.2504-2509) นั้นได้เน้นการ
พัฒนาเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ส่วนการพัฒนาค่านิยมนั้นได้เริ่มเน้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519) แต่ลักษณะการพัฒนานั้น "เน้นหนักเรื่อง
คุณภาพของประชากรเป็นหลัก"¹ กล่าวคือมุ่งปรับปรุงความเป็นอยู่ภายนอกโดยไม่ไ้คำนึง
ถึงคุณภาพทางค่านิยมของประชาชนอย่างเพียงพอ ผลจึงปรากฏว่าการพัฒนาก่อให้เกิด
ความเสื่อมโทรมทางค่านิยมหรือธรรมของประชาชน เพราะเท่าที่ผ่านมามีปรากฏว่าทางด้านการ
ศึกษานั้น "การเรียนทุกระดับยังขาดการเน้นภาคปฏิบัติทางค่านิยมหรือจริยธรรม และ
ความมีระเบียบวินัยที่ดี จึงทำให้สภาพสังคมที่เป็นอยู่ขาดความสงบสุข"² ด้วยเหตุนี้แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญใน
การปรับปรุงคุณภาพและจริยธรรมของคนในสังคม โดยมีนโยบายพัฒนาจริยธรรมด้วยการใช้
วัดและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นแนวทางในการปรับปรุงศีลธรรมของเด็ก เยาวชน
ประชาชน ตลอดจนใช้วัดเป็นแหล่งกลางเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมของท้องถิ่น³ สำหรับโครงการ
พัฒนาจริยธรรมของเด็กและเยาวชนนั้นรัฐบาลได้ให้ความสำคัญมาก เนื่องจากในปัจจุบัน
ปัญหาเด็กและเยาวชนมีมากมายหลายด้าน เช่น ปัญหาเสพยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา
ทางเพศ ฯลฯ ส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคือเยาวชนขาดการอบรมทางค่านิยม
หรือธรรมอย่างเพียงพอ การแก้ปัญหายาวชนจึงเป็นเรื่องที่จะต้องให้ความสนใจร่วมกันแก้ไข

¹สุภาพรณ ฃ บางช้าง, โหม รัตนวรารักษ์, "การประยุกต์หลักพุทธธรรมมา
ใช้ในการพัฒนาชาวมณฑล" รายงานผลการวิจัยพบวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช (จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 3.

²คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2525-2529 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2524), หน้า 194.

³กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 5
(พ.ศ.2525-2529) ของกระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์,
2526), หน้า 54-55.

อย่างจริงจัง "เพราะเรื่องเขาวนเป็นปัญหาอนาคตของชาติ ถ้าเขาวนประตูดิคนไม่เหมาะสม อนาคตของชาติก็ไม่มีคนมา" ¹ การแก้ไขปัญหาเขาวนจึงต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นรัฐ บ้าน โรงเรียน และวัด

ฉะนั้นแนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องในการอบรมเด็กและเขาวนที่ไต่ออกมาแล้ว แต่อดีตก็คือการอบรมให้เด็กยอมรับโดยใช้หลักธรรมทางศาสนา "เพราะทราบโคที่เขาวนยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนาอย่างถูกต้องแล้ว ความสงบสุขของสังคมก็จะยังคงมีอยู่ แต่ถ้าเขาวนหันหลังให้ศาสนาเสียแล้วสังคมย่อมตกอยู่ในอำนาจของกิเลส" ² ซึ่งย่อมทำให้เกิดความเดือดร้อนขึ้นทั่วไป และการใช้หลักธรรมทางศาสนา เป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจของเขาวนนั้นรัฐบาลได้จัดให้มีโครงการต่าง ๆ ขึ้นโดยมีความมุ่งหมายที่จะใช้พุทธศาสนาเป็นหลัก โครงการที่สำคัญที่กำลังดำเนินการอยู่ได้แก่ โครงการโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ โครงการอุดหนุนและจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ³ ฉะนั้นโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยจึงเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการแก้ไขปัญหาคีลธรรมของ เด็กและเขาวน ที่กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการได้ให้การอุดหนุนวัดต่าง ๆ ในการดำเนินงานนี้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ

1. เพื่อเผยแพร่ศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เขาวนและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. เพื่อให้เขาวนเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาดียิ่งขึ้น
3. เพื่อให้วัดต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังคุณนิสัยอันดีแก่เขาวน

¹ม.ล.ปิ่น มาลากุล, "พระราชกรณียกิจ เกี่ยวกับการศึกษา," วารสารจันทร์เกษม (พฤษภาคม-มิถุนายน 2514): 17.

²ระคม มหาศรานนท์, "คำขวัญแก่ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวินิจฉัย" ใน อนุสรณ์ครบรอบ 20 ปี ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวินิจฉัย ม.ร.2524 (กรุงเทพฯ มหานคร: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2525).

³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองแผนงานการศึกษา, สภาพการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย (กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร, 2526), หน้า 64-66.

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงทำให้โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยได้รับความสนใจจากเด็ก เยาวชนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี¹ และในปัจจุบันโรงเรียนประเภทนี้กำลังมีบทบาทสำคัญในกิจการพัฒนาจริยธรรมและศีลธรรมของเด็กและเยาวชนตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระยะที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษามหาบทของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแห่งแรกที่มีโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยในประเทศไทย และปัจจุบันมีโรงเรียนประเภทนี้อยู่ในกรุงเทพมหานครมากถึง 53 โรงเรียน² ทั้งที่สังกัดกรมการศาสนาและที่ดำเนินการเองโดยเอกชน ทั้งนี้การศึกษาศักยภาพและปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยในเขตนี้จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงการจัดการศึกษาค้นศาสนาและศีลธรรมของเด็กและเยาวชนโดยส่วนรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพและปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาศักยภาพและปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ในกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของครูและนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สุจิต ฆุณฺณานุกาพ, "โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย" ใน อนุสรณ์ครบรอบ 20 ปี ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวินิจฉัย มจร. 2524, หน้า 21.

² ศูนย์กลางข้อมูลสัมพันธ์โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย, สัปดาห์ส่งเสริมการศึกษาโรงเรียนพระพุทธศาสนาวินิจฉัย (กรุงเทพมหานคร: สัปดาห์การพิมพ์, 2528), หน้า 93-109.

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยมีดังนี้

1. ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในอดีตและปัจจุบันของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยในกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารและการดำเนินงาน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจกรรม และด้านความร่วมมือที่ไ้รับ

2. ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาในอดีตและปัจจุบันของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยในกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารและการดำเนินงาน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจกรรม และด้านความร่วมมือที่ไ้รับ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเอกสารและการสำรวจ

ก. การวิจัยเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary) จากเอกสารปฐมภูมิ (Primary sources) ได้แก่เอกสารจากกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา ระเบียบคำสั่ง บันทึก รายงานการประชุม และเอกสารอื่น ๆ ของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย และจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources) ได้แก่ หนังสือ หลักสูตร วารสาร บทความ สรุปผลการสัมมนา งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย เพื่อให้การศึกษาเรื่องนี้มีข้อมูลสนับสนุนอย่างสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข. การสำรวจ มีขั้นตอนดังนี้คือ

1. ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยและสรุปผลการสัมมนา พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด สำหรับครูและนักเรียนโรงเรียน

พุทธศาสนาวินิจฉัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน
พุทธศาสนาวินิจฉัย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียน
พุทธศาสนาวินิจฉัย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการ
ปรับปรุงโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย

3. นำแบบสอบถามไปให้ครูทรงคุณวุฒิ 11 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิง
เนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้
กับครูและนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวัดคอนงคาราม และโรงเรียนพุทธศาสนา
วินิจฉัยวัดราชาธิวาส กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อ
หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) แล้วนำมา
ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ต่อไป

4. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple
Random Sampling) จากครูและนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยในกรุงเทพมหานคร
ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 650 คน โดยแยกเป็นครู 290 คน และนักเรียน 360 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
โดยใช้ตารางยล

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพโรงเรียน
พุทธศาสนาวินิจฉัย โดยใช้ตารางยล

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของ โรงเรียน
พุทธศาสนาวินิจฉัย โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.4 วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจการ
ของโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย โดยใช้สรุปรวบรวมข้อเสนอแนะ เสนอในรูปแบบความเรียง

ช่อกตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่าค่าตอบแทนที่ได้จากแบบสอบถามของครูและนักเรียน โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย ในกรุงเทพมหานคร เป็นค่าตอบแทนตามสภาพความเป็นจริง และเป็นค่าตอบแทนที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพและปัญหา หมายถึง ลักษณะการจัดการศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย โดยพิจารณาจากด้านการบริหารและการดำเนินงาน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจกรรม ด้านความร่วมมือที่ได้รับ รวมทั้งอุปสรรคในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย ในกรุงเทพมหานคร ด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมา

โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย หมายถึง โรงเรียนที่คณะสงฆ์ร่วมกับกรมการศาสนา จัดตั้งขึ้นในบริเวณวัดเพื่อสอนเด็กนักเรียนในวันอาทิตย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพื่อให้บริการต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังอุปนิสัยอันดีแก่เด็กและเยาวชน

ครู หมายถึง พระอาจารย์ที่เป็นพระภิกษุ และฆราวาส ทำหน้าที่จัดการศึกษาหรือสอนอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตยในกรุงเทพมหานคร

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตยในระดับกลางและระดับสูง (ม.1-ม.6) ปีการศึกษา 2528

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตยตามโครงการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

2. เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์กับนโยบายของรัฐในด้านการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป
3. เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจเกี่ยวกับโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย